

บทที่ 1

บานชื่น

บานชื่นเป็นพืชล้มลุก ในตระกูล Asteraceae สกุล Zinnia ซึ่งมีอยู่เพียง 17 ชนิด (species) เกิดกระจายกันอยู่ตั้งแต่อเมริกาเหนือถึงอเมริกาใต้ บานชื่นที่ปลูกกันอยู่ทั่วไปในปัจจุบันคือ Zinnia elegans ซึ่งมีลักษณะทรงต้นตั้งตรง สูงตั้งแต่ 10 เซนติเมตร ถึง 1 เมตร ใบเป็นแบบใบเดี่ยวออกตรงข้าม เวียนรอบต้น ขอบใบเรียบ แผ่นใบ และลำต้นมีขนสั้นๆ กลีบดอกมีทั้งแบบชั้นเดียวและแบบซ้อน สีของดอกบานชื่นมีหลายสีได้แก่ แดง ชมพู ม่วง เหลือง ล้ม เขียว ขาว เป็นพืชที่ติดอันดับความนิยมสูงหนึ่งในห้าของไม้ประดับล้มลุกที่เป็นที่นิยมในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา

การขยายพันธุ์บานชื่น โดยทั่วไปใช้เมล็ดซึ่งถ้าเก็บเมล็ดไว้ในสภาพที่เหมาะสมเมล็ดสามารถ คงความสมบูรณ์ได้นานถึง 30 เดือน มีผู้ผลิตบานชื่นเป็นไม้ตัดดอกในช่วงที่แปลงปลูกว่างจากการผลิตไม้ตัดดอกหลักหรือผลิตเป็นไม้ตัดดอกนอกฤดู ในประเทศไทยมีการปลูกบานชื่นกันมาก และคนไทยคุ้นเคยกับดอกบานชื่นเป็นอย่างดี บานชื่นสามารถปลูกได้ทุกสภาพอากาศในประเทศไทย เพราะบานชื่นเป็น ไม้ดอกล้มลุกที่ทนร้อน ได้ โดยเฉพาะฤดูร้อน หรือฤดูฝนซึ่งเป็นฤดูที่ไม่เหมาะกับการปลูก ไม้ดอกชนิดอื่นเพราะปัญหาของ โรคและแมลง แต่บานชื่นก็ยังสามารถเติบโตและออกดอกได้ดีในช่วง เวลาดังกล่าว บานชื่นที่ปลูกกันในประเทศไทยมักปลูกเป็น ไม้แปลง การปลูกเพื่อตัดดอกยังทำกันน้อย ทั้งๆ ที่บานชื่นมีคุณสมบัติอยู่หลายประการในแง่ของการใช้เป็นไม้ตัดดอก จึงคาดว่าในอนาคตบานชื่นจะเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายขึ้น ในรูปของ ไม้ตัดดอกที่สามารถปลูกได้ทุกฤดู

การผลิตบานชื่นเพื่อเป็น ไม้ตัดดอกนั้น นอกจากต้นทุนค่าเมล็ดพันธุ์แล้ว อาหารพืชก็เป็นต้นทุนการผลิตที่สำคัญ การศึกษาอิทธิพลของอาหารพืชหลักเช่น ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และ

โปแตสเซียม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะความต้องการธาตุอาหารของพืชแต่ละชนิดจะแตกต่างกันหรือแม้แต่พืชชนิดเดียวกันแต่มีวัตถุประสงค์ของการผลิตแตกต่างกัน เช่น การปลูกเพื่อตัดดอก หรือการปลูกเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ ความต้องการธาตุอาหารย่อมแตกต่างกัน การผลิตไม่ว่าจะเพื่อวัตถุประสงค์ใดก็ตามย่อมต้องการประหยัดต้นทุนและได้ผลผลิตสูงสุด

เพื่อให้มีข้อมูลสำหรับใช้ผลิตบานชื่นเป็นไม้ตัดดอก การทดลองนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และ โปแตสเซียมระดับต่างๆ ที่เหมาะสมต่อการเติบโตของต้นและคุณภาพของดอกบานชื่นบางพันธุ์ที่ปลูกเป็น ไม้ตัดดอก